

Commissie LNV

Aan de ministers van Landbouw, Natuur
en Voedselkwaliteit en van
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening
en Milieubeheer

Plaats en datum: Den Haag, 12 oktober 2010
Betreft: Extra vragen inzake de Programmatische Aanpak Stikstof
Ons kenmerk: 2010Z14611/2010D39542

Tijdens het algemeen overleg Programmatische Aanpak Stikstof van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 7 oktober 2010 is na afloop van het overleg besloten de leden de mogelijkheid te bieden aanvullende vragen te stellen inzake de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

De leden leggen de volgende aanvullende vragen ter beantwoording aan u voor:

- Kunt u nader specificeren wat de bestuursrechtelijke status van de PAS is? Valt deze onder de Algemene Wet Bestuursrecht, en staan beslissingen die op basis van de PAS genomen worden straks open voor bezwaar en beroep?
- Kunt u toelichten hoe u de juridische houdbaarheid ziet van de definitieve PAS, in het licht van het feit dat de Vogel- en Habitatrichtlijn niet door de implementatie in nationale wetgeving buiten werking kan worden gesteld en uiteindelijk er getoetst moet worden aan de richtlijnen?
- Hoe denkt u een neergaande depositie te waarborgen als u zelf aangeeft dat emissiereducerende maatregelen (investeringen) gepaard gaan met groei in bedrijfsomgang en er geen volumereducerende maatregelen of uitbereiding van het stelsel van dierrechten worden genomen?
- Hoe wordt de neerwaartse lijn van depositie onderbouwd en wie maakt deze afweging?
- In hoeverre is de KDW nodig om voldoende hellingshoek te krijgen in de neerwaartse trend van stikstofdepositie en in hoeverre is juridische verankering hiervan wenselijk of nodig?
- Hoe ziet u de toepasbaarheid van effectgerichte maatregelen wanneer de ammoniakdepositie in een gebied continu te hoog is? Hoe langdurig is het effect van het toepassen van effectgerichte maatregelen bij een continue depositie? Kunt u bevestigen dat het toepassen van effectgerichte maatregelen bij een mogelijk dalende, maar evengoed te hoge depositie, een structurele kostenpost vormt omdat de maatregelen voortdurend moeten worden herhaald? Welke kosten zijn hiermee gemoeid en hoe verhouden die zich op de lange termijn tot de incidentele kosten van een aanpak bij de bron, zoals het verminderen van het aantal dieren in een bepaald gebied?

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.lnv@tweedekamer.nl

- Hoe zit het met de transparantie van het voorgestelde systeem?
- Kan op basis van de recent gepresenteerde Balans voor de Leefomgeving (PBL), welke laat zien dat sinds 2000 zowel het stikstof- als het fosfaatoverschot van de bodembalans is afgenomen en de halvering van de ammoniakemissie van 1990 in 2005, worden geconcludeerd dat het ingezette beleid werkt, maar dat de effecten met enige vertraging te constateren zijn?
- Is er nog steeds sprake van een ammoniakgat?
- Deelt u de mening dat stikstof weliswaar een belangrijke oorzaak voor de achteruitgang van de soortenrijkdom blijft, maar doordat de gemiddelde toevoer lager (PBL, recente berichtgeving) blijkt te zijn, deze problematiek beter beheersbaar dan eerder verondersteld?
- Op welke wijze wordt rekening gehouden met de zogenaamde omslagpunten (system shifts) van de vegetatiecompositie in natuurgebieden, waarmee bedoeld wordt dat een voortdurende, te hoge ammoniakbelasting ertoe kan leiden dat onomkeerbare effecten kunnen optreden zoals het verlies van karakteristieke soorten in een gebied?
- Kan het behalen van de kritische depositiewaarde (KDW) een rol spelen bij het voldoen aan de inspanningsverplichting? Zo ja, op welke wijze?
- Is het waar dat er in Duitsland vanuit wordt gegaan dat negatieve effecten bij veranderingen in depositie die kleiner zijn dan 3% van de kritische depositiewaarde verwaarloosbaar zijn? Zo ja, op welke wijze heeft Duitsland voor een juridisch houdbare verankering van deze beleidslijn gezorgd?
- Klopt de stelling van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) dat de KDW een experimentele bepaalde waarde is, met een bandbreedte van 30 tot 70% en in sommige gevallen zelfs een onzekerheidsmarge van 100% als het gaat om specifieke natuurwaarden op specifieke locaties?
- Klopt de stelling dat KDW in sommige gebieden ook in 20 jaar niet te behalen zijn omdat er geen maatregelen (ook niet het compleet leegmaken van die gebieden) denkbaar zijn die leiden tot het behalen van de KDW?
- Waarom wordt in het voorlopige PAS de instandhoudingsdoelen nog steeds gelijkgesteld aan het halen van de KDW?
- Op welke wijze wordt de staat van instandhouding gemeten? Kunt u toelichten hoe het begrip 'gunstige staat van instandhouding' door u wordt uitgelegd?
- Deelt u de mening dat het doel van PAS is het bereiken van een goede staat van instandhouding, niet het bereiken van de KDW als zodanig?
- Zijn er voldoende middelen om de maatregelen in de PAS uit te voeren, en om voldoende ontwikkelruimte te scheppen? Hoe is vastgelegd dat deze binnen het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) (voldoende) prioriteit krijgen?
- Wie is verantwoordelijk voor monitoring en handhaving van de PAS? Wie verdeelt de ontstane ontwikkelruimte?

- Wie is het aanspreekpunt voor eventuele overschrijdingen van de ontwikkelruimte? Wie wordt er aangesproken, wanneer een overschrijding niet aan één partij toe te kennen valt?
- Waarom wordt alle emissiewinst door toepassing van best beschikbare technieken gebruikt als ontwikkelingsruimte, hoe wordt op deze manier gewaarborgd dat de veronderstelde depositiedaling daadwerkelijk plaatsvindt?
- Klopt het dat de ontwikkelingsruimte het verschil is tussen al afgesproken generiek beleid (Besluit Huisvesting) en extra maatregelen zoals in de PAS geformuleerd (aanscherping emissiearm uitrijden, staleisen rundvee, voerspoor)? Zo nee, waar bestaat de ontwikkelruimte dan uit?
- Deelt u de mening dat ontwikkelingsruimte niet per definitie door extra maatregelen te nemen ontstaat maar bijvoorbeeld ook door verleggen van wegen, verplaatsen van bedrijven of het stoppen van bedrijven?
- Deelt u de mening dat binnen de dalende stikstofbelasting ruimte gecreëerd wordt voor (nieuwe) activiteiten voor die sectoren die daarvoor inspanningen doen?
- De DPAS stelt de beschikbare ontwikkelruimte per gebied, de verdeling over sectoren en projecten en mechanismen voor verdeling en toekenning vast wordt in de periode van het voorlopige PAS naar de definitieve PAS gezien in hoeverre het PAS eenvoudig en zonder al te hoge administratieve lasten kan worden gerealiseerd?
- Over het verdelen van de ontwikkelruimte zijn nog veel vragen en veel onduidelijkheden. Hoe gaat de verdeling van de ontwikkelruimte in zijn werk? Als één sector veel inspanning levert krijgt zij dan dezelfde ruimte terug?
- De indruk ontstaat dat omdat de landbouw op de meest kosteneffectieve wijze kan bijdragen aan stikstofreductie dan ook maar het meeste moet doen terwijl vervolgens onduidelijk is wat met de extra ruimte gebeurt. Kan hier helderheid over worden verschaft?
- U heeft steeds uiteengezet dat aanwijzingsbesluiten op last van de Europese Commissie uiterlijk 31 december 2010 definitief moeten worden vastgesteld. Hoe verhoudt dit zich tot het bericht van het PBL (schriftelijke beantwoording van openstaande vragen uit rondetafelgesprek; d.d. 20 september 2010) dat de meeste landen de aanwijzing van Natura 2000 gebieden nog niet formeel hebben afgerond en dat naar verwachting ca. 75% van de landen in 2011-2014 de aanwijzing pas formeel zullen afronden?
- Op welke manier wordt de inspanningsverplichting door Europa gecontroleerd?
- Wat zijn de minimale eisen die Europa stelt aan instandhoudingsdoelstellingen? Klopt het dat Europa niet stelt dat een instandhoudingsdoel gelijk is aan de KDW?
- Hoe wordt 'verslechtering' gedefinieerd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn en welke definitie past u toe? Hoe wordt verslechtering geconstateerd, welke inspanningen worden verricht om verslechtering van habitats in kaart te brengen? Ten opzichte van welk moment wordt bekeken/gemeten of er verslechtering optreedt en kunt u deze keuze toelichten?
- Op welke wijze en hoe frequent wordt er gemonitord met het oog op het verslechteringverbod?

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.lnv@tweedekamer.nl

- Kunt u garanderen dat Nederland het verslechteringsverbod naleeft? Zo ja, kunt u toelichten hoe? Zo nee, kunt u toelichten waarom niet, waar de knelpunten zitten en wat de consequenties zullen zijn in het kader van de gemeenschapstrouw?
- Wat is de stand van zaken met betrekking tot de nadere uitwerking van de PAS?
- Van welke tijdpad voor de definitieve vaststelling van de PAS gaat de minister nu uit?
- Deelt u de mening dat het PAS garanderen moet dat de achteruitgang van natuurkwaliteit wordt gestopt, herstel te verwachten is en dat economische ontwikkeling mogelijk is?
- Wat gebeurt er op het gebied van vergunningsverlening in de periode tussen het voorlopige PAS en de definitieve PAS?
- Deelt u de mening dat de kracht van het PAS juist is dat per gebied in beeld komt welke te nemen maatregelen noodzakelijk zijn en op welk vlak (landbouw, verkeer of industrie).
- Deelt u de mening dat verplaatsing van stallen, het stellen van strenge regels aan het uitrijden van mest en natuurgebiedenbeheersmaatregelen, zoals baggeren, maaien en plaggen op lokaal niveau voor verbetering kunnen zorgen?

U wordt verzocht de antwoorden op deze vragen naar de Kamer te sturen.

Bij dezen breng ik u het verzoek van de commissie over.

Hoogachtend,

De griffier van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

Mw. drs. C.J.M. Dortmans

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.lnv@tweedekamer.nl